herpy

ŻABY

Giant Monkey Frog

Phyllomedusa bicolor

Phyllomedusa bicolor to jedna z największych żab drzewnych na świecie: spokojny, pokryty woskiem wspinacz z Amazonii, który zamiast skakać, powoli chodzi po gałęziach. Jest aktywna nocą, żywi się owadami i wymaga wysokiego, przewiewnego terrarium o umiarkowanej wilgotności, a nie mokrego powietrza lasu deszczowego, jakie zapewnia się większości innych żab drzewnych.

Rodzina: Phyllomedusidae

Słabe toksyny skórne

NAJWAŻNIEJSZE FAKTY

ZWIERZĘ

Wielkość dorosłego osobnika	**9-12 cm** długość od pyska do kloaki
Długość życia	**10-15 lat**
Aktywność	**W nocy**
Tryb życia	**Nadrzewny**
Środowisko	**Las deszczowy**
Toksyny skórne	**Słabe** Umyj ręce po kontakcie i trzymaj palce z dala od oczu i ust
Trudność	**Średnio zaawansowany**

HODOWLA

Min. terrarium	**45 × 45 × 60 cm** D × S × W dla 2 dorosłych osobników
Temperatura w dzień	**22-27 °C**
Temperatura w nocy	**18-22 °C**
Wilgotność	**50-70%**
Woda	**Miska z wodą** głębokość 2-4 cm
UVB	**Opcjonalne**
Pokarm	**Owady**
Utrzymanie	**W parach lub jeden samiec z kilkoma samicami**

ROZMNAŻANIE

Rozmnażanie	**Jajorodny**
Rozwój	**Kijanki w wodzie**
Miejsce składania jaj	**Na liściach nad wodą**
Liczba jaj w zniesieniu	**600**
Czas do wyklucia	**7-14 dni** przy 24 °C
Okres larwalny	**80-100 dni** od wyklucia do metamorfozy
Pokarm larw	**Glony i rośliny i gotowa karma**
Opieka nad potomstwem	**Brak**

OCHRONA I FORMALNOŚCI

CITES	**Niewymieniony**
IUCN	**Najmniejszej troski (LC)**

O gatunku

Phyllomedusa bicolor to masywna, limonkowozielona żaba drzewna o białym do kremowożółtego brzuchu. Na wargach, piersi i przednich kończynach ma nieliczne białe plamki z ciemną obwódką, a na bokach i udach plamki występują gęściej. Palce są przezroczyście brązowe, z dużymi zielonymi przylgami, a za każdym okiem znajduje się wyraźny wał gruczołowy. Tęczówka jest ciemnoszara. Samice osiągają 11-12 cm, a samce 9-10 cm długości od pyska do kloaki; samice są cięższe i bardziej przysadziste. Niektóre populacje dorastają do 15 cm.

Żaba ta chodzi zamiast skakać. Wspina się powoli i ostrożnie, ręka za ręką, i potrafi siedzieć nieruchomo na gałęzi lub na liściu, także w ciągu dnia. Skóra pokryta jest cienką warstwą woskowatych lipidów, które zwierzę samo rozprowadza tylnymi kończynami i które chronią przed wysychaniem i silnym światłem. Dlatego gatunek znosi znacznie więcej słońca i suchych okresów niż inne żaby drzewne.

Skóra zawiera ponadto bioaktywne peptydy, m.in. substancje opioidowe, takie jak dermorfina i deltorfiny, które stanowią obronę chemiczną. Wydzielina jest używana w niektórych rytuałach w Amazonii i po dostaniu się do krwi, np. przez rany po oparzeniach, może wywoływać silne reakcje organizmu. Przy normalnym obchodzeniu się ze zwierzęciem nie udokumentowano szkód, ale należy unikać brania żaby do rąk, a po kontakcie umyć ręce. Toksyczna wydzielina pochodzi z własnych gruczołów żaby, a nie z pożywienia, i nie udokumentowano, czy zwierzęta w niewoli mają słabszą wydzielinę.

Gatunek został opisany w 1772 roku przez Pietera Boddaerta jako *Rana bicolor*. Przez długi czas należał do rodziny Hylidae, a obecnie zaliczany jest do Phyllomedusidae. Nie są znane żadne odmiany barwne, ale liczba plamek różni się między osobnikami. W okresie godowym samce mają modzele godowe. Gatunek dożywa co najmniej 10 lat, a prawdopodobnie 15 lat lub więcej.

Czytaj więcej: Budowa terrarium i podłoże bioaktywne

Występowanie i środowisko

Phyllomedusa bicolor zamieszkuje dorzecze Amazonki i otaczające je niziny: północną i zachodnią Brazylię, południowo-wschodnią Kolumbię (Amazonas), północną Boliwię, południowe i wschodnie Peru oraz części Wenezueli. Występuje także w Gujanie, Surinamie i Gujanie Francuskiej, a w cerrado w stanie Maranhão we wschodniej Brazylii żyje izolowana populacja.

Zasięg jest duży i ciągły, a w jego obrębie gatunek jest pospolity.

> **Naturalny zasięg:** Brazylia, Kolumbia, Boliwia, Peru, Wenezuela, Gujana, Surinam i Gujana Francuska.

ŚRODOWISKO

Żaba żyje w górnej i środkowej warstwie lasu deszczowego oraz w lasach galeriowych wzdłuż cieków, gdzie siedzi na liściach, korze i gałęziach na wszystkich wysokościach. Trzyma się w pobliżu strumieni, stawów i innych wód stojących, ponieważ jaja muszą być składane nad wodą. W przeciwieństwie do wielu innych żab drzewnych często siedzi w odsłoniętych miejscach wysoko w górze, gdzie jest słońce i duży ruch powietrza.

Klimat jest ciepły i wilgotny z wyraźną porą deszczową, a szczyt rozrodu przypada na porę deszczową. Samce nawołują z drzew, zwłaszcza w związku z ulewnymi deszczami i zmianami ciśnienia. W dzień jest ciepło, a w nocy nieco chłodniej. To właśnie przejście od okresu suchego do nagłej pory deszczowej skłania żaby do rozrodu w niewoli.

Hodowla

TERRARIUM

Żaba wykorzystuje wysokość i potrzebuje wysokiego, dobrze wentylowanego terrarium. Dla dwóch dorosłych osobników, samca i samicy, minimum to 45 × 45 × 60 cm (długość × szerokość × wysokość), a wyższe jest lepsze. Każda dodatkowa dorosła żaba wymaga 40-75 litrów więcej, a grupa pięciu dorosłych potrzebuje co najmniej 90 × 45 × 90 cm, często w terrarium budowanym na zamówienie. Siatka lub duże powierzchnie wentylacyjne w bokach i w górze są ważne, ponieważ stojące powietrze stanowi zagrożenie dla żaby, która w naturze siedzi wysoko w koronach drzew. Młode poniżej 4-5 cm powinny natomiast mieszkać w mniejszym terrarium z ograniczoną wentylacją, ponieważ gorzej niż dorosłe znoszą suchość.

Urządź terrarium z wieloma poziomymi i skośnymi gałęziami na różnych wysokościach, aby żaba mogła się wspinać, oraz z szerokimi, mocnymi liśćmi, np. epipremnum (pothos), filodendronem lub helikonią, na których może siedzieć. Gałęzie muszą być na tyle grube, aby żaba mogła je pewnie chwycić. Jako podłoże sprawdza się układ bioaktywny: warstwa drenażowa z keramzytu, przegroda, wilgotna mieszanka ziemi, warstwa sphagnum i na wierzchu warstwa liści, ze skoczogonkami i równonogami jako ekipą sprzątającą. Dla młodych i podczas kwarantanny można użyć wilgotnego ręcznika papierowego. Czyść ciepłą wodą, bez środków czyszczących.

Czytaj więcej: Kwarantanna i higiena

TEMPERATURA

W ciągu dnia w terrarium powinno być 22-27 °C, a około 24 °C jest idealne. W nocy temperatura może spaść do 18-22 °C, a spadek o kilka stopni działa korzystnie. Małe ciepłe miejsce na gałęzi może osiągać około 29 °C, ale temperatura nie może przekraczać 30 °C, ponieważ ciepło jest dla tego gatunku niebezpieczne. Mierz cyfrowym termometrem na kilku wysokościach oraz termometrem na podczerwień w najcieplejszym miejscu.

Ciepło jest największym zagrożeniem. Nie ustawiaj terrarium w słońcu za szybą, gdzie temperatura szybko rośnie. W większości mieszkań dodatkowe ogrzewanie jest potrzebne tylko w półroczu zimowym, np. z żarówki grzewczej lub maty grzewczej, sterowane termostatem i zawsze poza zasięgiem żaby, aby nie mogła się poparzyć. Nie udokumentowano, by zimowanie było konieczne, ale chłodniejszy, suchszy okres z krótszymi dniami stosuje się do stymulowania rozrodu (zob. Rozmnażanie).

WILGOTNOŚĆ I ZRASZANIE

Wilgotność powietrza powinna być umiarkowana, a nie tropikalnie mokra. Dorosłe osobniki dobrze czują się przy 50-60 %, a tolerują 40-70 %. Poniżej 40 % istnieje ryzyko wysuszenia, a powyżej 70 % przez dłuższy czas mogą wystąpić infekcje dróg oddechowych. Młode potrzebują wyższej wilgotności i zamkniętego terrarium; należy je trzymać przy 70 % lub więcej, dopóki nie osiągną około 4-5 cm.

Wieczorem lekko zraszaj letnią wodą, tak aby wilgotność wzrosła do 60-70 %, i pozwól terrarium wyschnąć w ciągu dnia. Woda nie może stać na liściach przez cały dzień. Instalację deszczową lub zamgławiacz można ustawić tak, by pracowały w nocy. Wiele zwierząt nie lubi bezpośredniego zraszania, więc kieruj strumień bardziej na liście i ściany niż na żabę. Kontroluj higrometr i dbaj o to, by powietrze zawsze było w ruchu.

Czytaj więcej: Wilgotność, zraszanie i wentylacja

WODA I JAKOŚĆ WODY

Postaw na dnie dużą, ale płytką miskę z wodą, aby żaba mogła się w niej położyć i chłonąć wodę. Głębokość wody powinna wynosić 2-4 cm i nigdy nie może być tak duża, by mała żaba nie mogła siedzieć z głową i przednią częścią ciała nad wodą. Gatunek nie jest dobrym pływakiem, a miska musi mieć łatwe wyjście, np. kamień lub gałąź. Wymieniaj wodę codziennie.

Płazy przyjmują wodę i substancje przez skórę. Dlatego używaj deszczówki, wody z odwróconej osmozy z dodatkiem minerałów lub odchlorowanej wody z kranu i unikaj mydła, środków czyszczących i chemikaliów na rękach i narzędziach. Do rozrodu potrzebna jest głębsza część wodna lub akwarium pod gałęziami, na których składane są jaja (zob. Rozmnażanie).

OŚWIETLENIE I UVB

Najważniejsze są rośliny i rytm dobowy. Używaj oświetlenia LED lub świetlówki odpowiedniej dla roślin przez 12 godzin dziennie, a w nocy zapewnij ciemność. Żaba jest aktywna nocą, ale często siedzi odsłonięta w ciągu dnia i znosi światło znacznie lepiej niż inne żaby drzewne.

Nie ma dowodów, że *P. bicolor* potrzebuje UVB, ale słabe UVB w jednym końcu terrarium prawdopodobnie nie szkodzi, ponieważ w naturze gatunek siedzi w odsłoniętych miejscach. W takim przypadku stosuj niską dawkę i zawsze zapewnij cień oraz liście, za którymi można się schować. Z ciepłych lamp punktowych należy korzystać ostrożnie, ponieważ zarówno podnoszą temperaturę, jak i wysuszają powietrze.

Czytaj więcej: Światło i UVB

ŻYWIENIE

Żaba jest nocnym łowcą, który czatuje w zasadzce i chwyta żywe, poruszające się owady. Dorosłe osobniki dostają świerszcze odpowiedniej wielkości (w wieku 3-5 tygodni), karaczany dubia, jedwabniki, larwy zawisaka (hornworm) i larwy barciaka. Dla świeżo przeobrażonych młodych odpowiednie są *Drosophila hydei* lub muszki owocowe oraz świerszcze 3-4 mm. Owady muszą być mniejsze niż odległość między oczami żaby, a zbyt duże ofiary mogą spowodować wypadanie kloaki.

Dorosłe karm 2-3 razy w tygodniu, a młode częściej, co drugi dzień. Owady oprószaj na zmianę wapniem z witaminą D3 i preparatem multiwitaminowym, a zwierzęta karmowe dobrze wcześniej dokarmiaj. Z czasem żaba może nauczyć się brać pokarm z pęsety. Duże dorosłe osobniki zjadają małe nagie oseski myszy, ale są one niepotrzebne i należy je podawać co najwyżej sporadycznie.

Czytaj więcej: Zwierzęta karmowe: utrzymanie i hodowla Czytaj więcej: Wapń, witaminy i suplementy

ZACHOWANIE I OBCHODZENIE SIĘ ZE ZWIERZĘCIEM

P. bicolor to spokojna żaba, która potrafi siedzieć nieruchomo godzinami i rzadko stresuje się światłem dziennym. Mimo to nie należy brać jej do rąk częściej, niż to konieczne: skóra jest cienka i przepuszczalna, a wydzielina skórna jest bioaktywna, więc po kontakcie umyj ręce. Jeśli trzeba przenieść żabę, podejdź od boku z wilgotną, czystą dłonią lub plastikowym kubkiem.

Gatunek można trzymać parami lub w małej grupie z kilkoma samicami, o ile terrarium jest wystarczająco duże. Samców nie wolno trzymać razem, ponieważ walczą o terytorium i samice. Jedynym wyjątkiem jest próba skłonienia ich do rozrodu, kiedy trzeba obserwować, czy nie dochodzi do urazów. Samce nawołują głośno, zwłaszcza w związku ze zmianami ciśnienia i deszczem.

Rozmnażanie

DOJRZAŁOŚĆ PŁCIOWA I OKREŚLANIE PŁCI

U młodych osobników trudno odróżnić płeć. Zwykle mija 12-18 miesięcy, zanim różnice staną się wyraźne. Samice są większe i bardziej przysadziste, do 11-12 cm, a samce osiągają 9-10 cm. W okresie godowym samce mają modzele godowe i głośno nawołują. Wiek osiągania dojrzałości płciowej nie jest udokumentowany. Ponieważ płeć trudno ustalić, jeśli chcesz mieć parę, warto nabyć kilka zwierząt.

GODY I KOPULACJA

Gatunek rozmnaża się w niewoli tylko wtedy, gdy stworzy się wyraźny rytm roczny. Zapewnij okres suchy trwający około jednego do dwóch miesięcy z mniejszym zraszaniem, nieco chłodniejszymi nocami i rzadszym karmieniem, a po nim nagłą, intensywną porę deszczową: obfite zraszanie, instalację deszczową i wyższą wilgotność przez kilka tygodni. Gotowe samce siedzą w odsłoniętych miejscach i głośno nawołują. Samiec schodzi do samicy i wspina się na jej grzbiet w ampleksusie. Samce walczą o samicę głową i tylnymi kończynami, więc obserwuj, czy nie dochodzi do urazów.

JAJA I KIJANKI

Samica składa jaja w galaretowatej masie w gnieździe ze złożonych liści nad wodą, w naturze na wysokości około 70 cm, a w terrarium często około 30 cm. Jedno zniesienie liczy około 600 przezroczystych jaj. Samiec pomaga zwijać liście. Poza tym nie udokumentowano żadnej opieki nad jajami.

Zapewnij duże, mocne liście nad częścią wodną lub akwarium z niskim poziomem wody. Po wykluciu kijanki spadają do wody. Kijanki swobodnie pływają i potrzebują odpowiednio dużej, filtrowanej części wodnej lub osobnego akwarium (np. 40-75 litrów na maksymalnie 30 kijanek). Utrzymuj wodę w temperaturze około 24 °C, podmieniaj 25-30 % co tydzień, a przy dużych kijankach więcej. Karm tabletkami z algami, płatkami dla ryb i liśćmi, np. liśćmi mniszka.

Czytaj więcej: Odchów kijanek

METAMORFOZA

Wyklucie następuje po około 7-14 dniach, zależnie od temperatury. Jeśli wyjmie się liść z jajami, umieszcza się go w zamkniętym pojemniku nad niewielką ilością wody w temperaturze około 24 °C, tak aby jaja nie były całkowicie zanurzone. Kijanki przechodzą metamorfozę po około 80-100 dniach.

Gdy pojawią się przednie kończyny, kijanki należy przenieść do płytkiej wody, 1-2 cm, ze skośnym liściem lub gałęzią, aby mogły wyjść na ląd. Gdy ogon zostanie wchłonięty, młode przenosi się do małego, wilgotnego terrarium z ręcznikiem papierowym lub sphagnum.

ODCHÓW MŁODYCH

Świeżo przeobrażone młode są małe i wrażliwe. Trzymaj je w małym, wilgotnym pojemniku z ręcznikiem papierowym lub sphagnum, kryjówkami i małymi gałązkami i codziennie zraszaj. Przy pierwszym posiłku podaj 2-3 muszki owocowe lub *Drosophila hydei* i karm co drugi dzień. Nie podawaj zbyt wielu muszek naraz, a małe świerszcze (3-4 mm) oferuj dopiero po jednym do dwóch tygodni, ponieważ zbyt duże ofiary mogą spowodować wypadanie kloaki.

Młode należy trzymać w wilgotnych warunkach i przy niezbyt silnej wentylacji, dopóki nie osiągną 4-5 cm. Następnie przenosi się je do lepiej wentylowanego terrarium. Grupy osobników tej samej wielkości można trzymać razem przez kilka tygodni.

Zdrowie i częste błędy

Gatunek jest odporny, jeśli temperatura i wilgotność są właściwe. Typowe problemy to:

- Zbyt niska wilgotność poniżej 40 %, która prowadzi do wysuszenia, zwłaszcza u młodych.
- Zbyt wysoka wilgotność i stojące powietrze, które powodują infekcje dróg oddechowych.
- Temperatury powyżej 30 °C, które mogą zagrażać życiu.
- Otarcia pyska w zbyt małych terrariach lub po transporcie. Leczy się je zgodnie z zaleceniami weterynarza.
- Wypadanie kloaki u młodych, które dostają zbyt duże lub zbyt liczne owady karmowe.
- Nicienie płucne (*Rhabdias*) i inne nicienie, występujące zwłaszcza u osobników odłowionych z natury, które musi leczyć weterynarz. Iwermektyna stosowana na skórę okazała się śmiertelna dla spokrewnionych żab drzewnych, więc nigdy nie stosuj leków bez porady weterynarza.

Osobniki odłowione z natury są często zestresowane i mają pasożyty. Jeśli to możliwe, kupuj zwierzęta z hodowli. Zdrowe zwierzę jest dobrze odżywione, ma jasne oczy i mocny chwyt. Zgłoś się do weterynarza z doświadczeniem w leczeniu płazów, jeśli żaba traci na wadze, przestaje jeść lub staje się wiotka.

Czytaj więcej: Zakup zwierząt: odchów, odłów i transport

Zawsze pytaj kogoś, kto się zna

Ten poradnik to dobry punkt wyjścia, ale nie zastąpi doświadczenia. Zwierzęta są różne, a wielu najważniejszych rzeczy można się nauczyć tylko od ludzi, którzy od lat hodują dany gatunek. Porozmawiaj z hodowcą, doświadczonym terrarystą lub weterynarzem, który zna gady i płazy, zanim kupisz zwierzę - i ponownie, gdy coś wygląda niepokojąco.